[11] اشكالات تصحيح كتاب ومعذرت از صاحبد لان واولو الالباب بر صاحبد لان كه روى سخن با ايشان است پوشيده نيست كه تصحيح وتنقيح كتابهايى كه نادر الوجود وقليل النسخة است مانند تصحيح وتنقيح كتابهايى نيست كه نسخه هاي آنها بسيار، وشايع وساير در أقطار وأمصار است، كتبي كه پيوسته در دسترس بوده وعلما وفضلا خلفا عن سلف درس وبحث ومقابله وتصحيح واستنساخ واستكتاب آنها را وجههء همت ساخته وبشرح وبيان وتحشيه وتعليق واشاعه ونشر آنها پرداخته اند، ميتوان براى مثال باين قبيل كتب كتب أربعهء خاصه وصحاح ستهء عامه را ذكر نمود، زيرا هر مشكلى كه در اين قبيل كتابها بوده پيشينيان در اين طول زمان راه حل آنرا بقدم جد وجهد پيموده وگره آن مشكل را از روى صدق دل بسر انگشت تحقيق گشوده اند پس در تصحيح وتنقيح اين نوع كتابها صلاحيت متصدى ومراجعه بمأخذ در موارد لزوم كافى است بخلاف كتبي كه نسخ آنها در دسترس نبوده واز زمان تأليف هر گز مورد مقابله وتصحيح قرار نگرفته وهنوز عالمى بعنوان بررسى وتحقيق بآنها دست نيازيده است بلكه بقول معروف تاكنون دست كسى بدامان وصال آنها نرسيده وهنوز بكر است، پر واضح است كه فرق ميان اين دو تصحيح ودو نوع كتب بسيار بلكه خارج از حد اندازه گيرى و قياس است چنانكه شاعر گفته:

ميان ماه من تا ماه گردون * تفاوت از زمين تا آسمان است بديهى است كه هر چند دايره تنگتر باشد كار سختتر خواهد بود مثلا اگر تأليف قديمتر باشد ونسخه منحصر بفرد باشدودر عين حال مشوش ومغلوط ودستخورده، إلى غير ذلك از مشكلاتي كه موجب مزيد صعوبت امر ميگردد تا كار بجائى رسد كه تصحيح ممكن نباشد. بعد از تمهيد اين مقدمه ميگوئيم:
